

Tenning av Olavslampa under VM på ski i Trondheim
8.mars 2025 Foto: Sametinget

NORGE
I TUSEN ÅR
NASJONALJUBILEET
— 2030 —

RAPPORT 2025

NASJONALJUBILEET 2030

STIKLESTAD NASJONALE KULTURSENTER / MUSEENE ARVEN

Hva er Nasjonaljubileet 2030?	2
Historisk utgangspunkt.....	2
Verdigrunnlag	2
Organisering	3
Barne- og familiedepartementet	3
Nasjonal komité.....	3
Nasjonalt jubileumssekretariat	5
Nasjonalt jubileumsnettverk	5
Måloppnåelse 2025.....	7
Øvrig programskaping 2025	13
Bakgrunn for jubileumstema 2025: <i>Migrasjon og identitet</i>	13
Nasjonalt nettverk - jubileumsstafetten	13
Nasjonalt utvandrerjubileum: Crossings 200.....	13
Innlandet fylkeskommunes.....	15
Norges Kristne Råd.....	15
Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn.....	15
Nidaros bispedømmes jubileumskomiteé	15
Større satsinger i 2025 med særlig relevans for Nasjonaljubileet 2030.....	16
Forskningsnettverk N2030	16
Tusenårsteppet.....	16
Filmen om slaget på Stiklestad	16
Stiklestad for nye tusen år	17
Jubileumsåret 2030 - forankring Trøndelag.....	17
Økonomi	18
Tilskudd fra BFD til jubileumstiltak	18
Resultatregnskap 2025 jubileumssekretariat	19
Helhetsvurdering og konkluderende betraktninger	20

Hva er Nasjonaljubileet 2030?

Historisk utgangspunkt

I 2030 er det tusen år siden en av de mest symbolsterke hendelsene i norsk historie: slaget på Stiklestad 29. juli 1030 hvor Olav Haraldsson døde i et forsøk på å gjenerobre landet. Slaget ble en milepæl i to avgjørende prosesser for fremveksten av Norge: riksdannelsen og kristningen. I tillegg markerer slaget Olavs overgang fra vikingkonge til helgenkonge. Som Olav den hellige ble han raskt det fremste symbolet for det norske riket. Det ser vi tydelig i Norges riksvåpen: løven holder Olavs øks. 1030 er derfor nært knyttet til fortellingene om hvordan Norge har blitt til.

Dette er det historiske utgangspunktet for *Nasjonaljubileet 2030 - Norge i tusen år?* I tillegg bygger jubileet på forståelsen av 1030 som et år som symbolsk vever sammen ulike historier om Norges tilblivelse som både strekker seg lenger bakover og helt frem til vår egen tid. Kjernen i jubileet er riksdannelse, kristning og samspillet mellom de to. Olavsarvens mangfoldige, tusenårige avtrykk utgjør samtidig et vindu inn i temaer som lovgivning, folketro, kultur, migrasjon, tilhørighet, samene som Norges urfolk, forholdet mellom majoritet og minoritet, religion og livssyn, historiebruk og mye mer. 2030 er derfor en unik anledning til å både bli bedre kjent med betydningen av Olav og hendelsene i 1030, og til å rette søkelys mot de mange ulike fortellingene som utgjør historien om hvordan Norge har blitt skapt.

Verdigrunnlag

Jubileer er anledninger for både feiring og refleksjon. De er også begivenheter som potensielt etterlater seg et stort samfunnsavtrykk. Nasjonaljubileet 2030 gjør det derfor naturlig å se seg tilbake, samtidig som det forplikter til å se fremover. Våre ønsker for fremtiden formes av det samfunnet vi lever i nå. Samtidig er vår forståelse av fortiden alltid i utvikling. Derfor inviterer jubileet til en bred samtale om vår fortid og veien til vår egen tid og vår fremtid – «Norge i tusen år?». Begrepet nasjonaljubileum speiler både det historiske utgangspunktet og jubileets ambisjon om å engasjere hele landet. Kunnskapsutvikling og deltakelse er bærebjelker i jubileumsgrepet.

I tillegg har jubileet et verdigrunnlag bestående av fem punkter, som skal åpne for verdifulle samtaler:

1. Fellesskap – hvordan skaper vi et fellesskap som både tåler og verdsetter forskjeller?
2. Verdier – finnes det et verdigrunnlag som er ufravikelig?
3. Identitet – hvordan forstår og definerer vi oss selv i møte med andre?

4. Arv – hva tar vi med oss fra fortiden og hva leverer vi videre?
5. Fornyelse – hvordan former vi et samfunn i spennet mellom tradisjon og fornyelse?

Med utgangspunkt i 1030 sin rolle i norsk historie, er det overordnede målet å invitere hele landet til en stor samtale om hva Norge har vært, hva Norge er og hva fremtidens Norge kan og bør være. Slik skal vi skape et jubileum preget av storslåtte opplevelser, meningsfylte møter og varige verdier for både dagens og fremtidens Norge.

Organisering

Barne- og familiedepartementet

Ansvar for Nasjonaljubileet 2030 er lagt til Barne- og familiedepartementet (BFD) ved barne- og familieminister.

Nasjonal komité

Barne- og familieminister Kjersti Toppe satte i 2023 på vegne av regjeringen ned en bredt sammensatt nasjonal komité for Nasjonaljubileet 2030. Komitéen skal fungere til og med 2031 og består av følgende embetsroller:

Stortingspresident (leder komitéen)

Sametingspresident, fra 10.11.25 endret til Sametingets plenumsleder

Styreleder Museene Arven

Preses Den norske kirke

Generalsekretær Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn

Styreleder Kommunesektorens organisasjon

Styreleder Universitets- og høyskolerådet

Styreleder Landsrådet for barne- og ungdomsorganisasjoner

Nasjonalbibliotekar

Fagkompetanse olavsarv ved arkeolog og forsker Øystein Ekroll
ved Nidaros domkirkes restaureringsarbeider

Overordnet mandat (vedtatt 26.06.23):

1. Komiteen har det overordnede og strategiske ansvaret for at *Nasjonaljubileet 2030 – Norge i tusen år* blir en nasjonal begivenhet med stor samfunnsverdi.
2. Arbeidet skal bygge på Jubileumsplattform for Nasjonaljubileet 2030, vedtatt 05.06.2020 av tidligere styringsgruppe for jubileet.

Hovedoppgaver:

- Vedta overordnede strategier for Nasjonaljubileet 2030.
- Diskutere saker av overordnet strategisk betydning som oppstår underveis i jubileumsarbeidet.
- Være døråpnere, ambassadører og bidra til forankring av jubileet i egne sektorer, nærliggende sektorer og nettverk.
- Søke bredest mulig kontakt, koordinering og samskaping med andre tiltak, prosjekter og arrangementer som er relevante for jubileet nasjonalt og internasjonalt.

Komiteéen hadde to møter i 2025:

- Digitalt møte 24. april
- Møte 10.-11. november på Stiklestad

Saker til behandling og/eller diskusjon i 2025:

- Vedtak av premisser for utvikling av ny visuell profil med utgangspunkt i kommunikasjonsplattform Nasjonaljubileet 2030
- Vedtak av ny logo for Nasjonaljubileet 2030
- Grunnpremisser for komitéens offisielle program olsok 2030
- Vedtak tid og sted for komitéens offisielle program olsok 2030
- Refleksjon knyttet til målbilder/ ambisjon for komitéens offisielle program olsok 2030
- Orientering om samarbeid med Crossings 200
- Orientering om aktiviteter knyttet til årets jubileumstema «Migrasjon og identitet»
- Orientering om prosjekt Olavslampa og Ski-VM i Trondheim
- Orientering om prosjekt Ungdommens hærpil og nasjonal ambisjon
- Orientering om Forskningsnettverk N2030 og Norske Historiedager
- Orientering om henvendelse fra Norske kveners forbund
- Orientering om planer for jubileumsåret 2026 «Slekt og samfunn»
- Orientering fra de ulike komitemedlemmenes arbeid med å forankre jubileet i sine sektorer

Referat fra møtene ligger på Nasjonaljubileets nettsider: www.nasjonaljubileet2030.no

Nasjonalt jubileumssekretariat

Stiklestad Nasjonale Kultursenter (SNK) ved Museene Arven (MA) huser på oppdrag av regjeringen det nasjonale jubileumssekretariatet. Nasjonaljubileet 2030 har vært en markant del av SNK/MA sitt arbeid gjennom mange år. SNK/MA jobber med jubileet ut fra to perspektiver: 1) Å skape et nasjonalt jubileum som involverer hele landet (Nasjonaljubileet 2030) og 2) Museums- og stedsutvikling på Stiklestad (Stiklestad for nye tusen år). Denne rapporten beskriver arbeidet med perspektiv 1. For beskrivelse av arbeidet med perspektiv 2, vises det til MAs årsrapport, samt kort beskrivelse i kapittelet *Øvrig programskapning*.

Jubileumssekretariatet besto i 2025 av ca. to årsverk fordelt på følgende personalressurser:

- Sekretariatsleder
- Kommunikasjons- og formidlingsrådgiver
- Prosjektrådgiver Den digitale olavskilden
- Kompetanse fag, kommunikasjon og myndighetskontakt i SNK/MAs stab

Sekretariatet har ansvar for å forberede saker til og gjennomføre den nasjonale komitéens møter. Sekretariatet har også en bærende funksjon for å sørge for helhet, dialog og utvikling i det nasjonale nettverket av jubileumsaktører (se tekst om nettverk nedenfor). Hovedoppgavene er av strategisk, mobiliserende og koordinerende karakter, med et særlig fokus på nettverksarbeid og bred involvering. I tillegg jobber sekretariatet med noe programmerende arbeid, blant annet for å synliggjøre hvordan jubileumsplattformen kan omsettes i praksis. Dette har t.o.m. 2025 spesielt vært knyttet til prosjektene Olavsflammen, Den digitale olavskilden og Ungdommens hærpil. Sekretariatet drifter også jubileets nettside: <https://nasjonaljubileet2030.no/>

Nasjonalt jubileumsnettverk

Nasjonaljubileet 2030 er utviklet som et bredt nettverkssamarbeid med et stort antall aktører lokalt, regionalt og nasjonalt. Jubileet fungerer som en nasjonal dugnad hvor ulike aktører bidrar i forhold til interesse, kapasitet og kompetanse. En sentral del av jubileet er jubileumsstafetten som startet i 2021 og som strekker seg til 2031.

Stadig flere aktører melder seg på nettverkssamarbeidet og jubileumsstafetten. De som ønsker å være en del av jubileet må tegne en tilknytningsavtale hvor de anerkjenner den vedtatte jubileumsplattformen. Utover det er aktørene autonome enheter med egen programmerende virksomhet og egen økonomi. Den nasjonale komitéen vedtok

21.03.24 en tonivå-struktur for å bli en del av Nasjonaljubileet: en avtale hvor aktører enkelt kan tilknytte seg jubileet via innmelding på jubileets nettside og en mer omfattende to-partsavtale for konkrete samarbeidsprosjekt. Pr. desember 2025 hadde 75 aktører tegnet avtale. Av disse er 37 nye fra 2025. Alle fylker er nå representert i nettverket, en viktig milepæl for jubileumsarbeidet.

Jubileumsnettverket kjennetegnes av samarbeid, kunnskapsdeling og kunnskapsutvikling. Aktørene i nettverket inviteres blant annet til et årlig nasjonalt nettverksseminar, lagt til stedet som er årets hovedarena i jubileumsstafetten. Referat fra nettverksseminarene ligger tilgjengelig på Nasjonaljubileets nettside:

<https://nasjonaljubileet2030.no/>

Stortingspresident og komiteleder Masud Gharakhani sammen med museumsformidler Lars Børre Hallem i Stiklestad kirke 10.11.25.
Foto: SNK

Måloppnåelse 2025

Museene Arvens søknad om driftsstøtte fra BFD til jubileumssekretariatets arbeid inneholdt følgende resultatmål for 2025:

1. Gjennomføre to møter i den nasjonale jubileumskomiteen
2. Løfte fram årets jubileumstema *Migrasjon og identitet* ved å bla. gjennomføre følgende samarbeidsprosjekt med Utvandrerjubileet 2025:
 - Ungdomskonferanse med innvandrerungdom som målgruppe
 - Fagprogram med utgangspunkt i Nasjonalmuseets kunstsamling
3. Gjennomføre nasjonalt nettverksseminar i tilknytning til Norsk utvandrer museum.
4. Gjennomføre Ungdommens hærpil knyttet til årets tema.
5. Videreføre arbeidet med registrering av spor etter Olav på Den digitale olavskilden.
6. Etablere et samarbeidsprosjekt med svenske aktører knyttet til Den digitale olavskilden.
7. Videreutvikle nettsiden www.nasjonaljubileet2030.no som fellesplattform
8. Bringe avleggere av Olavsflammen til årets hovedaktører i jubileumsstafetten
9. Gjennomføre vandring med Olavsflammen fra Stiklestad til Trondheim under olsok
10. Etablere et utviklingsprosjekt i samarbeid med UKM Norge for Ungdommens hærpil nasjonalt.
11. Etablere et nettverk av samarbeidspartnere for utvikling av nasjonal grunnskoleplan.
12. Bidra til videreutvikling av forskningsnettverk mot 2030, inkludert en større fagsamling.

Følgende er gjennomført:

1. Den nasjonale komitéen

I tråd med målsetningen ble det avholdt to møter i den nasjonale komitéen i 2025: et digitalt og et på Stiklestad.

Et sentralt tema i komitéens virksomhet var oppfølging av kommunikasjonsplattformen vedtatt i 2024. Dette innebar et omfattende arbeid knyttet til logo, visuell identitet og øvrig spisset kommunikasjon. Komitéens medlemmer bidro med ressurser fra egne institusjoner inn i sekretariatets utredningsarbeid. Ekstern leverandør, valgt gjennom anbudsprosess, var BERRE. Ny logo ble vedtatt 11.11.25 (sak 03/25). Endelige retningslinjer for bruk er under utarbeidelse. Logoen offentliggjøres og implementeres første halvår 2026.

Et annet sentralt tema i møtene var komitéens offisielle program for jubileumsåret 2030, inkludert tidsramme, sted og målbilde. Komitéen vedtok tidsrammen 29. – 30.juli, med første dag på Stiklestad og andre dag i Trondheim 11.11.25 (sak 04/25). Den ga også sekretariatet i oppdrag å koordinere arbeidet med markeringen, inkludert dialog med regjeringen om medvirkning og finansiering. Arbeidet følges opp i 2026.

2. Årets jubileumstema *Migrasjon og identitet* og samarbeid med Crossings 200

I anledning det nasjonale utvandrerjubileet var temaet for jubileumsstafetten i 2025 *Migrasjon og identitet* og hovedsamarbeidspartner Crossings 200. Nasjonaljubileet 2030 var representert på Crossings 200 sin hovedmarkering i Stavanger 4. juli, og leder for styringsgruppen til Crossings 200 Tora Aasland, tente årets olsokbål på Stiklestad. Utover dette resulterte samarbeidet i to prosjekter: dialogsatsningen «Ung på flukt» og konferansen *Migrasjon, nasjon og identitet*.

Dialogsatsningen Ung på flukt

Målet om en konferanse for unge med innvandrerbakgrunn, resulterte i dialogsatsningen *Ung på flukt*, et samarbeid mellom Folkehøyskolerådet, Press (Redd Barnas ungdomsorganisasjon), Nasjonaljubileet 2030 og Crossings 200. Prosjektet satte søkelys på situasjonen for barn og unge asylsøkere i Norge i dag og inviterte til dialog om hvordan vi sammen kan forme et varmere og mer åpent samfunn. Målet var å skape en plattform for samtale mellom særlig ungdom og politikere for å finne konkrete løsninger på utfordringene unge på flukt møter. Prosjektet hadde oppstart på Interkulturelt museum 26. mars. Deretter fikk syv folkehøgskoler midler til å gjennomføre *Ung på flukt*-arrangementer: Skjeberg Folkehøgskole, Ål folkehøgskole, Nordiska folkhøgskolan, Lundheim folkehøgskole, Fana folkehøgskole, Ringerike folkehøgskole og Nansenskolen.

Konferansen Migrasjon, nasjon og identitet

Målet om et fagprogram med utgangspunkt i Nasjonalmuseets samling, resulterte i konferansen *Migrasjon, nasjon og identitet*, et samarbeid mellom Nasjonalmuseet, Nasjonaljubileet 2030 og Crossings 200. Konferansen markerte avslutningen på jubileumsåret 2025 og ble avholdt på Nasjonalmuseet. Programmet besto av fagforedrag, panelsamtaler og spesialomvisninger på Nasjonalmuseet. Sentrale tema var tilhørighetens kompleksitet, migrasjonsfortellinger i kunsten og nasjonal kulturarv og identitet i urolige tider. Konferansen trakk ca. 130 publikummere.

3. Nasjonalt nettverksseminar

Det årlige nettverksseminaret ble avholdt på Norsk utvandermuseum 10.- 11. september. I tillegg til erfaringsutveksling og idéutvikling var sentrale tema jubileum fra et forsoningsperspektiv, jubileumsarbeid i en polarisert samtid, temaet for jubileumsstafetten for 2026 *Slekt og samfunn*, samt presentasjon av utkast til ny logo for Nasjonaljubileet 2030. 60 deltakere fra hele landet deltok og ga uttrykk for at seminaret var svært nyttig og inspirerende. Referat fra seminaret finnes her: <https://nasjonaljubileet2030.no/nasjonalt-nettverksseminar--25>

4. Ungdommens hærpil

Stiklestad Nasjonale Kultursenter/Museene Arven og Verdal kommune samarbeidet om Ungdommens hærpil i 2025. De deltakende ungdommene var fra 7. trinn ved Stiklestad skole og 8.trinn ved Vuku ungdomsskole. Lærere fra grunnskolen deltok også.

Første del av prosjektet var i regi av Nansen Fredssenter og handlet om å gi lærere og elever kunnskap om demokrati og ytringsfrihet.

Ungdom i dialog på Verdal prestegård. Foto: Hildur Norum

Andre del var en samskapingsprosess med kunster Ståle Gerhardsen. Elevene ble utfordret på hva de tenker er viktig i samfunnet. I samspill med Gerhardsen, lagde de så en kunstnerisk installasjon. Verket skal plasseres utendørs ved nye Stiklestad skole. I tillegg dekorerte alle 7.klassinger i Verdal små treklosser som Gerhardsen omformet til en sittebenk som skal stå inne i skolebygget i dialog med kunstverket ute. Elevene ga verkene samletittelen *Ro sammen*.

Elevene ble også intervjuet av produksjonsselskapet Fabelaktiv, som en del av den større formidlings- og dokumentasjonssatsningen som følger Ungdommens hærpil fram mot 2030.

Ungdommene og Ståle Gerhardsen sitt samskapingsverk. Foto: Borghild Lundebø

5. og 6. Den digitale olavskilden

Arbeidet med Den digitale olavskilden ble videreført i 2025. Midler fra Sparebankstiftelsen DNB, muliggjorde et ettårig engasjement av en prosjektmedarbeider i 50 % stilling. Grunnet uforutsette forhold, hadde likevel ikke registreringsarbeidet ønsket fremdrift.

Et viktig bidrag til videreutviklingen av databasen er et samarbeid med Verdalsøra ungdomsskole, i faget *Design og redesign*. Som et ledd i det nasjonale museumsprosjektet *Unge kritikere* (<https://museumsforbundet.no/unge-kritikere-2/>), ble elevene invitert til å skape illustrasjoner med utgangspunkt i registrerte olavsspor. Disse vil på sikt innlemmes i databasen.

Dialogen med svenske aktører ble videreført, men man lyktes ikke med å sikre prosjektfinansiering. Det er fortsatt en felles intensjon om samarbeid.

Den digitale olavskilden representerer et langsiktig utviklingsarbeid. Det er så langt skapt en fungerende IT- struktur og det er registrert ca. 300 spor. Databasen er tilgjengelig på <https://dendigitaleolavskilden.no/>

7. Videreutvikling av nettsiden [www.nasjonaljubileet 2030.no](http://www.nasjonaljubileet2030.no)

Nettsiden var i 2025 en viktig arena for formidling av jubileumsaktivitet, både i regi av komité/sekretariat og det nasjonale jubileumsnettverket. Alle sakspapirer og referater fra komitémøter, samt presentasjoner og referat fra det nasjonale nettverksseminaret ble lagt ut. Dette var viktig for å sikre transparens i jubileumsarbeidet og god informasjonsflyt i jubileumsnettverket. I tillegg ble det lagt ut informasjon om nettverksmedlemmenes jubileumsprosjekt med link til eksterne hjemmesider. Den voksende jubileumsaktiviteten forsterket behovet for god informasjonsstruktur. Sekretariatet registrerte i forlengelsen av dette økende forventninger til jubileets nettside.

8. Olavsflammen til aktører i jubileumsstafetten

Olavsflammen har siden 2020 vært brakt til 50 steder rundt om i landet. I 2025 ble den blant annet fraktet til Herøy kommune i Nordland, i anledning avdukingen av en ny Peter Dass-statuen. Flammen ble tradisjonen tro også brukt til å tenne olsokbålet på Stiklestad 29.juli. Tora Aasland, leder av styringsgruppen for Crossings 200, tente bålet som representant for årets hovedsamarbeidspartner.

En markant synliggjøring av Olavsflammen var tenningen av den nye Olavslampa under Ski-VM 2025 i Trondheim. Bakteppet var et samarbeid mellom Nasjonaljubileet 2030 og Ski-VM 2025, to nasjonale satsinger forankret i demokratiske prinsipper med fokus på bærekraft, fellesskap og arbeid med både topp og bredde. Den 3,5 meter høye lampen i stål og glass, ble laget gjennom et samskapingsprosjekt med lærlinger fra ulike håndverksfag i Trondheim og Verdal: Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider, Aker Solutions Verdal og Bakkan Blikkenslagerforretning. Biskopen i Nidaros, sammen med ungdommer fra Stiklestad idrettslag, brakte flammen fra Stiklestad til Trondheim. Sametingspresidenten representerte den nasjonale komiteen og tente lampen sammen med lærlingene. Ordførerne i Trondheim, Verdal og Trøndelag deltok også i seremonien.

Olavslampa har 6 glassmalerier: Ett har fargene fra det norske flagget, ett fra det samiske flagget, ett har regnbuefargene fra prideflagget, ett illustrerer fjord og fjell, ett illustrerer nordlyset og ett illustrerer grøde og matproduksjon. Glassmaleriene i Olavslampa er laget av lærlingene Ylva Renée Grøset og Rakel Grendstad Lyng. Foto: Elisabeth Sinnerud

I 2025 har lampen vært utstilt på Stiklestad. Den er designet som et byggesett slik at den kan fraktes rundt i landet til aktører i jubileumsnettverket.

9. Vandring med Olavsflammen fra Stiklestad til Trondheim

Under olsok 2025 ble det gjennomført en vandring fra Stiklestad til Trondheim med Olavsflammen. Initiativtaker var ordfører i Trondheim, i samarbeid med ordførerne langs pilgrimsleden. Ved vandringens slutt ble Olavsflammen brukt til å tenne lysene på høyalteret i Nidarosdomen 3. august, datoen for Olavs helgenkåring.

10. Samarbeid med UKM Norge om Ungdommens hærpil

I 2025 startet samarbeidet med UKM Norge for å utvikle Ungdommens hærpil til en dialogsatsing som skal nå alle lokalsamfunn i Norge frem mot 2030. Samarbeidsprosjektet fikk arbeidstittelen *Unge stemmer i 1000 år* og en pilot vil gjennomføres allerede under UKMs landsfestival i 2026.

11. Nettverk av samarbeidspartnere for utvikling av nasjonal grunnskoleplan

Verdal kommunes grunnskoleplan ble utviklet og realisert i 2022 og gjennomføres alle år fram til 2030. Planen fungerer som inspirasjon for andre kommuner som ønsker et skoleprogram tilknyttet jubileet. Sarpsborg kommune har i 2025 tatt i bruk Verdal kommunes plan, og tilpasset læringsressursene til stedlige behov. Tanken er at slike stedlige satsninger skal fungere som piloter for en eventuell framtidig nasjonal ressurspakke for grunnskolen. Det er foreløpig ikke etablert et konkret nettverk for satsningen.

Øvrig programskaping 2025

Aktiviteten knyttet til Nasjonaljubileet 2030 var svært omfattende i 2025.

Rapporteringen knyttet til øvrig programskaping gis derfor kun på et overordnet nivå og må ikke anses som uttømmende.

Bakgrunn for jubileumstema 2025: *Migrasjon og identitet*

Olav Haraldsson hentet mye inspirasjon til sin kongsgjerning på reiser til ulike deler av Europa. Helgenen og symbolet Olav har i tillegg etterlatt seg spor over store deler av verden, blant annet via nordmenn som har hatt Olav som en viktig identitetsmarkør.

Med utgangspunkt i dette, og utvandrerjubileet Crossings 200, var jubileumstemaet for 2025 *Migrasjon og identitet*. Det åpnet for å stille en rekke spørsmål med relevans for fortid, nåtid og fremtid. Hvilke impulser former vår identitet? Hvordan har Norge blitt preget av eksterne impulser og hva har Norge bidratt med i den større verden?

Nasjonalt nettverk - jubileumsstafetten

Nasjonalt utvandrerjubileum: Crossings 200

Nasjonaljubileets hovedsamarbeidspartner i 2025 var Crossings 200 (jf. målrapportering punkt 2). Med utgangspunkt i 200-årsmarkeringen for den første organiserte utvandringen fra Norge til Amerika, var deres mål å tematisere og ferie de sterke båndene på tvers av Atlanteren og skape refleksjon rundt migrasjon før og nå. Jubileets sekretariat var tilknyttet Norsk utvandremuseum/Anno museum.

Crossings 200 sin hovedmarkering ble holdt i Stavanger 4. juli. Hovedarrangementet var avreisen til seilskuten Restauration som la ut på samme ferd over Atlanteren som for 200 år siden. Kongefamilien og store deler av den norske offentligheten, inkludert flere medlemmer i Nasjonaljubileets komité var tilstede. Ved ankomst New York ble det en stor festmarkering med HKH Kronprins Haakon og representanter fra regjeringen tilstede.

Seilskuta Restauration har klart overfarten og seiler foran Frihetsgudinnen i New York oktober 2025. Foto: Kristina Haarberg

Crossings 200 har hatt et nettverk av 180 små og større arrangører, lokalt og nasjonalt. Jubileet samarbeidet også med ulike aktører i USA og Canada. Jubileumsorganisasjonens arrangementsrekke ble avsluttet med konferansen på Nasjonalmuseet (jf. målrapportering punkt 2). For mer informasjon om den mangfoldige aktiviteten, se <https://utvandermuseet.no/2025>

I tillegg til Crossings 200, har flere andre aktører i jubileumsstafetten bidratt til å belyse årets tema. Eksempler på dette er:

Innlandet fylkeskommunes

Innlandet fylkeskommune gjennomførte som vertskap for Anno Museum og sentral i Nasjonaljubileet 2030, en større satsing tilknyttet årets tema i 2025. Dette inkluderte både egne prosjekter og utlysning av stimuleringsmidler. For utdypende informasjon, se: <https://kulturnett.innlandetfylke.no/kulturprosjekter/utvandrermarkeringen-2025/>

Norges Kristne Råd

Gjennom jubileumssatsingen *Kristendom i 1000 år* gjennomførte Norges Kristne Råd en rekke seminarer i 2025 som adresserte tro, tilhørighet og identitet i et livssynsmangfoldig samfunn. Se mer på: <https://kristendom1000.no/tema/2025-migrasjon-og-identitet/>

Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn

Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn valgte i sitt jubileumsarbeid i 2025 å tematisere tro og religion som ressurs i arbeid med barn og unge med migrasjonsbakgrunn. Se mer her: <https://stl.no/?s=2030>

Nidaros bispedømmes jubileumskomiteé

Nidaros bispedømmes jubileumskomiteé satte i 2025 søkelys på religiøse strømninger knyttet til folkeforflytninger og økumenisk samarbeid. Satsningen innebar en rekke foredrag og seminarer, hvorav den største samlet 400 representanter fra ulike kirkesamfunn og kristne organisasjoner til samtale og bønn på Stiklestad. Les mer på: <https://www.kirken.no/nb/NO/bispedommer/nidaros/nyheter/nasjonaljubileet%202030/>

Større satsinger i 2025 med særlig relevans for Nasjonaljubileet 2030

Forskningsnettverk N2030

Nord Universitet, NTNU, Falstadsenteret og Museene Arven har i flere år samarbeidet om å sikre en større forskningssatsning tilknyttet Nasjonaljubileet: *Forskningsnettverk N2030*. N2030 inngikk i 2025 et samarbeid med HIFO (Den norske historiske forening) om Norske historiedager, den største møteplassen for historikere i landet. Dette resulterte i at temaet for Historiedagene 2025 ble *Stiklestad 1030 – historie og verknadshistorie*. Styringsgruppen for N2030 fortsatte også dialogen med ulike interessenter lokalt, regionalt og nasjonalt for å konkretisere satsningen og sikre finansiering. Dette resulterte i en søknad om midler til en forskningskoordinator og nettverksmidler, som ble innvilget over statsbudsjettet for 2026. Forskningskoordinatoren vil inngå i det nasjonale jubileumssekretariatet.

Tusenårsteppet

Tusenårsteppet er et samarbeid mellom Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum/MiST (leder prosjektet), Norske kirkeakademier og Stiklestad Nasjonale Kultursenter/Museene Arven og ble sikret finansiering over statsbudsjettet for 2024. I samarbeid med tekstilhåndverkere, kunstnere, formidlere og en fagjury skal Tusenårsteppet løfte frem tekstilkunstens lange tradisjoner og åpne opp for nye samtidsfortellinger. Gjennom en konkurranse i to deler, vil ti kunstnere velges ut til å utarbeide hvert sitt tekstile verk. Disse ti verkene vil til sammen utgjøre Tusenårsteppet. Den åpne prekvalifiseringen hadde søknadsfrist i november 2025. 193 kunstnere meldte sin interesse. Fagjuryens utvelgelsesarbeid pågår. For mer info: <https://nkim.no/tusenarsteppet>

Filmen om slaget på Stiklestad

Nordisk Film Production fikk i 2024 midler fra Norsk filmfond til å lage en historisk spillefilm om slaget på Stiklestad. Erik Skjoldbærg er regissør og Sigurd Mikael Karoliussen er produsent. Filmprodusenten ønsker å bruke SNK/Museene Arvens fagkompetanse inn i arbeidet med filmen, samt å bidra inn i Nasjonaljubileets formidlingsprosjekter. Dialogen om dette ble forsterket i 2025. Nordisk Film Production tegnet i 2025 en tilknytningsavtale og skal lansere filmen i jubileumsåret 2028, som et bidrag til årets jubileumstema *Fortellinger om Norge*.

Stiklestad for nye tusen år

Museums- og stedsutviklingsprosjektet *Stiklestad for nye tusen år* er Museene Arvens stedlige satsning i anledning Nasjonaljubileet 2030. Prosjektet skal videreutvikle Stiklestad på en måte som forener stedets historier med SNKs særpreg som museum for å svare på samfunnets voksende behov for demokratifremmende møteplasser som bidrar til kunnskapsutvikling og brobygging. Kjernen i dette er en ny hovedutstilling som blir museets helårlige hovedarena. Prosjektet inkluderer også fornyelse av museets hovedbygning inkludert nytt magasin, ny ankomst og et helhetlig landskapsgrep med særlig fokus på å løfte stedets kulturminner.

Prosjektet har et totalbudsjett på ca. 420 millioner. I løpet av 2025 sikret man medfinansiering fra statlig, regionalt og lokalt nivå, inkludert 70 % statlig finansiering over revidert nasjonalbudsjett for 2025. Byggestart er i 2026 med ferdigstilling i 2029.

Jubileumsåret 2030 - forankring Trøndelag

Den nasjonale komitéen har vedtatt at Trøndelag, med særlig vekt på Verdal/Stiklestad og Trondheim, skal være hovedarena for Nasjonaljubileet i 2030. Hovedaktørene har gjennom mange år hatt fokus på dialog, samhandling og rollefordeling frem mot 2030. I 2025 ble det gjort flere viktige strukturelle grep for arbeidet med Nasjonaljubileet i Trøndelag:

Trøndelag fylkeskommune vedtok i 2025 å opprette en regional 2030-satsing og engasjerte en prosjektleder til å lede arbeidet. Fylkeskommunes rolle i årene frem til 2030 vil være koordinerende og stimulerende for å sikre jubileumsaktivitet i hele fylket.

Trondheim kommune vedtok i desember 2025 en temaplan for Nasjonaljubileet. I tillegg til administrasjonens løpende jubileumsarbeid, ble det etablert en bredt sammensatt rådgivende hovedkomite som skal stimulere til jubileumsaktivitet i hele kommunen. Trondheim kommune etablerte i tillegg et ideelt aksjeselskap *Trondheim 2030 AS* og ansatte prosjektledelse for dette.

Verdal kommune er gjennom den sektorovergripende Temaplan 2030, vedtatt i 2022, godt i gang med jubileumsaktivitet som involverer hele kommunen.

Det nasjonale sekretariatet var i 2025 i dialog med alle parter for å sikre forankring av jubileumsplattformen, legge til rette for godt samarbeid og sikre nær kobling mellom aktiviteten i Trøndelag og Nasjonaljubileet forøvrig.

Økonomi

Tilskudd fra BFD til jubileumstiltak

Målet med BFDs tilskudd til jubileumstiltak er “...å bidra til at 1000-årsmarkeringer skal skape engasjement, debatt og interesse for norsk historie og kulturarv i åra fram mot 2030”.

Følgende aktører i jubileumsstafetten fikk bevilget tilskudd over ordningen i 2025:

Anno Museum Crossings 200 <i>Ung på flukt</i>	780 000
Anno Museum Crossings 200 <i>Samarbeidskonferanse Nasjonalmuseet</i>	315 000
Anno Museum Utstilling Utvandrer-museet på Hamar	450 000
STL for arrangement knyttet til <i>Migrasjon og identitet</i>	400 000
Nidaros bispedømmeråd for arrangement knyttet til <i>Migrasjon og identitet</i>	250 000
Agdenes vekst Teateroppsetting om utvandring	400 000
Sarpsborg kommune Olsok og <i>Verden i østre bydel</i>	500 000

I tillegg fikk Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum/MIST bevilget 3 millioner til Tusenårsteppet.

BFD bevilget i 2025 2,6 millioner til Museene Arven for å drifte jubileumssekretariatet.

Unger fra Spelet om Heilag Olav rundt olsokbålet på Stiklestad, olsokdagen 2025.
Foto: Øyvind Malum

Resultatregnskap 2025 jubileumssekretariat

Finansiering			
Stat, Barne- og familiedepartementet		2 596 000	
Tilskudd/Gaver prosjekt Olavslampa		50 000	
Bidrag fra Verdal kommune til Ungdommens Hærpil		80 000	
Sparebankstiftelsen DNB – Den digitale olavskilden		216 000	
Museene Arven/SNK		631 854	
Total finansiering			3 573 834
Kostnader			
Lønn og administrasjon		2 136 410	
1,5% stilling jubileumssekretariat	1 265 557		
Arbeid knyttet til fag, kommunikasjon og myndighetskontakt, Museene Arven/SNK	650 000		
Overhead	220 853		
Programskaping		620 295	
Den digitale olavskilden, Ungdommens hærpil, Olavsflammen, Nasjonalt nettverksseminar, samarbeidsprosjekt jubileumsstafetten.	620 295		
Reise og møteutgifter		270 860	
Sekretariat og nasjonal komite	270 860		
Kommunikasjon		546 269	
Nettside, utvikling ny visuell profil	546 269		
Totale kostnader			3 573 834

Helhetsvurdering og konkluderende betraktninger

Sekretariatets samlede vurdering er at 2025 var et vellykket år for Nasjonaljubileet 2030. Samspillet mellom en felles plattform og selvstendige aktører skapte et handlingsrom som inspirerte mange til å utvikle og realisere egne prosjekter. Dette resulterte i en bred og mangfoldig programmering, med økende aktivitet i store deler av landet. 35 nye aktører har i løpet av året tegnet tilknytningsavtaler til jubileet, slik at det samlede antallet ved årets slutt er 75. Alle fylker er representert. Utviklingen samsvarer godt med Nasjonaljubileets mål om å engasjere hele Norge og synliggjøre et mangfold av fortellinger om landet gjennom tusen år. Dette er kvaliteter det er viktig å videreføre og styrke, blant annet gjennom videreutvikling av jubileumsnettverket.

Stimuleringsmidlene fra BFD hadde stor betydning for å muliggjøre aktivitet i jubileumsnettverket i 2025. For mange aktører ble muligheten til å søke midler på nasjonalt nivå opplevd som særlig motiverende. Samtidig var støtte fra lokale og regionale instanser og samarbeidspartnere avgjørende. Tilgang til flere og varierte finansieringskilder vurderes som en forutsetning for å sikre fortsatt mangfoldig programutvikling i årene frem mot 2030.

Den nasjonale komitéen representerer en betydelig styrking av det strategiske arbeidet med jubileet. I løpet av 2025 bidro komiteens diskusjoner og vedtak til et vesentlig forbedret grunnlag for den videre utviklingen, både gjennom grundige analyser og økt legitimitet til strategiske veivalg. Komitéens brede sammensetning var også en viktig ressurs i arbeidet med å involvere ulike sektorer og deler av befolkningen i jubileumsarbeidet. Disse kvalitetene vil være sentrale i det videre arbeidet.

Jubileumssekretariatet hadde i 2025 en nøkkelrolle som nettverkskoordinator, leder av fellesprosjekter, rådgiver, samarbeidspartner for enkeltaktører og sekretariat for den nasjonale komitéen. I tillegg ble betydelig kapasitet benyttet til strategisk utviklingsarbeid. Det er både et tydelig ønske og et reelt behov for et sekretariat som ivaretar disse funksjonene for å sikre helhet, faglig kvalitet og gode synergieffekter. Etter hvert som interessen for jubileet øker, øker også forventningene til sekretariatets leveranser, noe som gjør tydelige prioriteringer stadig viktigere. Sekretariatets tilknytning til Stiklestad Nasjonale Kultursenter/Museene Arven var en klar styrke i 2025, både gjennom forankringen i et større fagmiljø og tilgangen til bred kompetanse. Tilskudd fra BFD er av avgjørende betydning for Museene Arvens kapasitet til å fylle sekretariatrollen for Nasjonaljubileet 2030.

Vi retter en stor takk til alle samarbeidspartnere for et inspirerende samarbeid i 2025.